

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2024.

Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o štátnej službe“) nadobudol účinnosť 1. júna 2017. Ide o základný právny predpis pre oblasť riadenia ľudských zdrojov v tzv. civilnej štátnej službe. Od nadobudnutia účinnosti po súčasnosť bol zákon o štátnej službe novelizovaný 29-krát. V prevažnej miere išlo o čiastkové novelizácie nadväzujúce na zmeny v súvisiacich právnych predpisoch. Jedna z doteraz vykonaných novelizácií (zákon č. 470/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony) bola prioritne zameraná na riešenie problémov spojených s uplatňovaním právnej úpravy štátnozamestnaneckých vzťahov. Z aplikačnej praxe služobných úradov a z poznatkov Úradu vlády Slovenskej republiky, ako gestora právnej úpravy štátnozamestnaneckých vzťahov, vyplynula potreba opätovne modifikovať viaceré právne vzťahy upravené zákonom.

Základným cieľom navrhovanej úpravy je riešenie aplikačných problémov, flexibilnejšia úprava niektorých inštitútov a zefektívnenie fungovania vnútorných vzťahov v systéme štátnej služby.

Na základe požiadaviek aplikačnej praxe sa napríklad navrhuje úprava konania za služobný úrad v štátnozamestnaneckých veciach v čase, keď nie je obsadená funkcia generálneho tajomníka služobného úradu (resp. štatutárneho orgánu), modifikuje sa úprava plynutia skúšobnej doby pri časovo nadväzujúcich vzťahoch, dopĺňa sa úprava funkcie (platovej triedy štátneho zamestnanca) v prípadoch plnenia úloh za vedúceho zamestnanca, spresňuje a dopĺňa sa úprava odstupného a odchodného, úprava služobného voľna sa dopĺňa o niektoré prípady pôsobenia štátneho zamestnanca v inštitúciách alebo orgánoch Európskej únie.

So zámerom zvýšenia flexibility právnej úpravy sa napríklad navrhuje všeobecnejšia úprava opakovaného obsadenia štátnozamestnaneckého miesta na základe toho istého výberového konania, umožňuje sa realizovať tzv. on-line výberové konanie (s využitím bežne dostupných informačno-komunikačných technológií), mení a dopĺňa sa všeobecná úprava zmeny štátnozamestnaneckého pomeru, navrhuje sa možnosť dohodnúť zmenu druhu štátnej služby zo stálej štátnej služby na dočasnú štátnu službu, vypúšťa sa úprava skončenia vykonávania funkcie vedúceho zamestnanca na základe zákona, modifikuje sa úprava služobného hodnotenia, vzdelávania štátnych zamestnancov a postupu služobného úradu pri posudzovaní disciplinárnej zodpovednosti štátneho zamestnanca.

Navrhuje sa precizovanie úpravy priznávania niektorých platových náležitostí a taktiež (na základe návrhu Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky) osobitná úprava služobnej praxe školských inšpektorov.

S cieľom zatriktívniť štátnu službu sa navrhuje modifikovaná úprava služobného voľna (tzv. sabatikal) a zmierňuje sa úprava obmedzenia vykonávania inej zárobkovej činnosti a zákazu podnikania.

V nadväznosti na právnu úpravu registra trestov, v súvislosti so zavedením nových typov verejných listín vydávaných z registra trestov (odpis registra trestov, resp. špecializovaný výpis z registra trestov), sa navrhujú potrebné úpravy týkajúce sa preukazovania bezúhonnosti, odvolania z funkcie vedúceho zamestnanca a skončenia štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona. V nadväznosti na Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky 2023 – 2027 sa navrhuje modifikácia úpravy kvalifikačných predpokladov v štátnej službe, s cieľom podporiť lepšiu uplatniteľnosť absolventov s bakalárskym titulom v štátnej službe. Zároveň sa v súvislosti s novou právnou úpravou vzdelávania dospelých (zákon č. 292/2024 Z. z. o vzdelávaní dospelých a o zmene a doplnení niektorých zákonov) s účinnosťou od 1. januára 2026 navrhuje možnosť preukazovania splnenia kvalifikačných požiadaviek v štátnej službe získaním profesijnej kvalifikácie v danej oblasti mikroosvedčením.

Navrhuje sa tiež nový mechanizmus určovania platových taríf a platových koeficientov štátnych zamestnancov dočasne vyslaných na vykonávanie štátnej služby v zahraničí.

V súvislosti s kolektívnym vyjednávaním sa upravuje možnosť rokovať v určenom rozsahu o kratšom služobnom čase a dlhšej výmere dovolenke nad rámec Zákonníka práce aj v podnikovej kolektívnej zmluve.

Súčasťou zmien a doplnení v článku I je precizovanie existujúcej právnej úpravy, predovšetkým realizáciou legislatívno-technických úprav a formulačných upresnení.

V článku II sa novelizuje zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a v článku III sa novelizuje zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov. Navrhujú sa potrebné úpravy týkajúce sa bezúhonnosti, a to v súvislosti so zavedením nových typov verejných listín vydávaných z registra trestov – odpisu registra trestov pre vybrané povolania a civilný proces a špecializovaného výpisu z registra trestov.

V článku IV sa novelizuje zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov, a to s ohľadom na potrebu upraviť znenie zákona tak, aby bolo jednoznačné, že sa predmetná právna úprava vzťahuje aj na zamestnancov vykonávajúcich prácu na základe dohôd o práci mimo pracovného pomeru. Uzatváranie týchto dohôd má byť výnimočným spôsobom, ako zamestnávateľ zabezpečuje plnenie svojich úloh; súčasne sa zavádza povinnosť zamestnávateľa upraviť potrebné náležitosti týkajúce sa dohôd v pracovnom poriadku zamestnávateľa alebo v inom internom predpise. V záujme umožnenia cieľovým skupinám občanov s obmedzenou spôsobilosťou na niektoré právne úkony, vykonávať pracovné činnosti s prevahou duševnej práce s nižším stupňom náročnosti spadajúcich do oblasti sociálnych vecí a rodiny, navrhuje sa výnimka pri splnení kvalifikačného predpokladu, avšak za predpokladu, že to povaha príslušnej práce dovoľuje. Zároveň sa prispôsobuje znenie zákona novým typom verejných listín vydávaných z registra trestov.

V článku V sa novelizuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov. Aj v tejto

právnej úprave sa navrhuje zmena spôsobu určovania platových taríf v zahraničí, ďalej sa navrhuje doplnenie platových náležitostí o príplatok riaditeľa školy a precizovanie úpravy niektorých platových náležitostí, konkrétne osobného príplatku a odmeny.

Článok VI obsahuje návrh na doplnenie úpravy centrálného informačného systému štátnej služby – zákona č. 99/2024 Z. z. o centrálnom informačnom systéme štátnej služby a o zmene a doplnení zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dôvodom novelizácie je aj v tomto prípade právna úprava registra trestov - zavedenie nových typov verejných listín vydávaných z registra trestov.

Návrh zákona nemá byť predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona bude mať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Návrh zákona môže mať pozitívny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, pozitívne sociálne vplyvy a negatívny sociálny vplyv. Návrh zákona nemá vplyv na podnikateľské prostredie, životné prostredie, informatizáciu spoločnosti ani na služby verejnej správy pre občana.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi ústavného súdu, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právnymi aktmi Európskej únie.